

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani– D. Dulghieru
 instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău: N. Vascan, V. Clima și E. Palanciuc

D E C I Z I E

14 februarie 2018 mun. Chișinău
 Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
 al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței,

Ala Cobăneanu

Judecători

Dumitru Mardari și Luiza Gafton

examinând recursul declarat de Ministerul Justiției, prin intermediul reprezentantului Cachița Constantin,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Frecăuțanu Vasile și Slutu Veaceslav împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea ilegalității răspunsului și obligarea emiterii ordinului,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 25 octombrie 2017, prin care s-a restituit cererea de apel depusă de Ministerul Justiției, prin intermediul reprezentantului Cachița Constantin pentru neînălăturarea neajunsurilor cererii de apel

c o n s t a ț ă

La 05 mai 2017 Frecăuțanu Vasile și Slutu Veaceslav au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea ilegalității răspunsului și obligarea emiterii ordinului.

În motivarea cererii de chemare în judecată au indicat că Frecăuțanu Vasile deține licență pentru exercitarea activității de notar nr. 227 din 20 noiembrie 2013 cu teritoriul de activitate în mun. Chișinău, iar Slutu Veaceslav deține licență pentru exercitarea activității de notar nr. 329 din 20 aprilie 2011 cu teritoriul de activitate în raionul Leova.

Au mai indicat că la 09 septembrie 2016 au adresat Ministerului Justiției cerere, prin care au solicitat aprobarea schimbării reciproce a competenței teritoriale, din motive obiective personale.

Notarul Frecăuțanu Vasile a invocat necesitatea schimbării teritoriului de activitate profesională prin starea nesatisfăcătoare a sănătății, ținând cont că suferă de unele afecțiuni, care fac imposibilă exercitarea volumului mare de lucru, specific mun. Chișinău.

Notarul Slutu Vasile a invocat că după obținerea licenței pentru exercitarea activității de notar și după ce a fost repartizat să lucreze în or. Leova, deși locuia în mun. Bălți, la 08 ianuarie 2015 s-a născut fiul Victor, iar în anul 2015 soția sa a fost înmatriculată la studii la zi în mun. Chișinău.

Reclamanții cer constatarea ilegalității răspunsului Ministerului Justiției nr. 04/3545 din 07 aprilie 2017, prin care a fost respinsă cererea prealabilă cu privire la aprobarea transferului „post de post” a teritoriului de activitate a notarilor și obligarea Ministerului Justiției să emită ordin privind aprobarea transferului „post de post” a teritoriului de activitate ale notarilor, încât notarul Slutu Veaceslav să fie transferat din raionul Leova în mun. Chișinău, iar Frecăuțanu Vasile să fie transferat din mun. Chișinău în raionul Leova pentru desfășurarea activității profesionale (f.d.4-8).

Prin hotărârea Judecătoriai Chișinău sediu Buiucani din 08 august 2017 s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Slutu Veaceslav și Frecăuțanu Vasile.

S-a recunoscut ca fiind nefondat și s-a anulat refuzul Ministerului Justiției din 07 aprilie 2017 de a aproba transferul „post de post” a teritoriului de activitate al notarilor Frecăuțanu Vasile și Slutu Veaceslav.

S-a obligat Ministerul Justiției să emită ordin privind aprobarea transferului „post de post” a teritoriului de activitate a notarilor, încât notarul Slutu Veaceslav să fie transferat din raionul Leova în mun. Chișinău, iar notarul Frecăuțanu Vasile să fie transferat din mun. Chișinău în raionul Leova (f.d. 79, 87-99).

La 05 septembrie 2017 reprezentantul Cachița Constantin, împuternicit prin procura din 04 iulie 2017 de a reprezenta interesele în instanța de judecată cu dreptul de a ataca hotărârea judecătorească (f.d. 103), a declarat în interesele Ministerului Justiției apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriai Chișinău sediul Buiucani din 08 august 2017 (f.d. 103).

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 28 septembrie 2017 nu a dat curs cererii de apel depusă de reprezentantul Ministerului Justiției Constantin Cachița împotriva hotărârii Judecătoriai Chișinău, sediul Buiucani din 08 august 2017.

A stabilit Ministerului Justiției termen până la 25 octombrie 2017 pentru depunerea cererii de apel motivate.

A explicat Ministerului Justiției că în caz dacă nu va prezenta cererea de apel motivată în termenul stabilit de instanță, cererea nemotivată de apel împreună cu toate documentele anexate va fi restituită (f.d. 107-109).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 25 octombrie 2017 s-a restituit cererea de apel depusă de reprezentantul Ministerului Justiției Constantin Cachița împotriva hotărârii Judecătoriai Chișinău, sediul Buiucani din 08 august 2017 din motivul neîndeplinirii în termen a indicațiilor instanței de apel din încheierea din 28 septembrie 2017 (f.d. 116-120).

La 01 decembrie 2017 reprezentantul Cachița Constantin a declarat în interesele Ministerului Justiției recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 25 octombrie 2017, solicitând repunerea recursului în termen, admiterea încheierii și restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

În motivarea cererii de recurs reprezentantul Cachița Constantin a indicat că Ministerul Justiției nu a recepționat copia încheierii de a nu da curs cererii de apel din 28 septembrie 2017, deoarece în adresa instituției a parvenit doar citația pentru ședința de judecată din 25 octombrie 2017 și a fost în imposibilitate să înlăture neajunsurile cererii de apel.

În conformitate cu art. 426 alin. (1) și (3) Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se depune și se examinează în modul stabilit de prezentul capitol, cu excepțiile stabilite de prezenta secțiune.

Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind argumentele recursului în raport cu materialele pricinii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este depus în termen, întemeiat și urmează a fi admis cu casarea încheierii și trimiterea pricinii la rejudecare de la etapa primirii cererii de apel din următoarele motive.

În conformitate cu art. 425 Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

La 29 decembrie 2017 Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa Ministerului Justiției copia încheierii din 25 octombrie 2017 (f.d. 122), fapt ce denotă că recursul declarat la 01 decembrie 2017 este depus în interiorul termenului de declarare și nu este necesară repunerea recursului în termen.

În conformitate cu art. 427 lit. b) Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a constatat că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept procedural la etapa restituirii apelului.

Din materialele pricinii rezultă că la 05 septembrie 2017 reprezentantul Cachița Constantin a declarat în interesele Ministerului Justiției apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani din 08 august 2017 (f.d. 103).

În conformitate cu art. 365 alin. (1) lit. d) Codul de procedură civilă, în cererea de apel se indică: motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul.

În conformitate cu art. 368 alin. (1) Codul de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 28 septembrie 2017 nu a dat curs cererii de apel depusă de reprezentantul Ministerului Justiției Constantin Cachița împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani din 08 august 2017.

A stabilit Ministerului Justiției termen până la 25 octombrie 2017 pentru depunerea cererii de apel motivate.

A explicat Ministerului Justiției că în caz dacă nu va prezenta cererea de apel motivată în termenul stabilit de instanță, cererea nemotivată de apel împreună cu toate documentele anexate va fi restituită (f.d. 107-109).

La materialele pricinii lipsesc probe că instanța de apel a remis în adresa apelantului copia încheierii de a nu da curs cererii de apel, or, la filele dosarului este doar citația, prin care Curtea de Apel Chișinău a înștiințat Ministerul Justiției despre ședința de judecată din 25 octombrie 2017 (f.d. 110), care a fost recepționată de destinatar la 19 octombrie 2017, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție anexat la materialele pricinii (f.d. 113).

În ședința de judecată din 25 octombrie 2017 reprezentantul Ministerului Justiției nu s-a prezentat, deși instituția a fost citată conform rigorilor, fapt ce se confirmă în procesul-verbal al ședinței de judecată (f.d. 114-115).

Însă în conformitate cu art. 100 alin. (1) Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Contrar normelor de drept citate, la materialele pricinii lipsesc probe care ar confirma expedierea în adresa Ministerului Justiției a copiei încheierii din 28 septembrie 2017, prin care nu s-a dat curs cererii de apel.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. a) Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1).

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 25 octombrie 2017 a restituit cererea de apel depusă de Ministerul Justiției pentru neîndeplinirea în termen a indicațiilor instanței de apel.

Colegiul judiciar conchide că instanța de apel prematur a dispus restituirea apelului din motivul nelichidării neajunsurilor indicate în încheierea Curții de Apel Chișinău din 28 septembrie 2017, or, în condițiile în care recurentului/apelant nu i-a fost expediată copia încheierii de a nu da curs cererii de apel și reprezentantul acesteia nu a fost prezent la pronunțarea dispozitivului acestui act judecătoresc, Ministerul Justiției s-a aflat în imposibilitate de a cunoaște despre actul de dispoziție a instanței de apel și a înlătura neajunsurile cererii de apel în termenul acordat.

La caz, prin prisma prevederilor legale suscitade, se constată că într-adevăr Ministerul Justiției nu a înlăturat neajunsurile indicate de instanța de apel și nu a prezentat cererea de apel motivată în interiorul termenului acordat de instanța de apel prin încheierea din 28 septembrie 2017, adică până la 25 octombrie 2017 din motive neimputabile instituției.

În acest sens alegațiile instanței de apel că Ministerului Justiției i-a fost expediată copia încheierii de a nu da curs cererii de apel sunt lipsite de suport probatoriu, în situația în care la citația expediată pentru ședința de judecată din 25 octombrie 2017 nu a fost anexată încheierea din 28 septembrie 2017.

Or, în conformitate cu art. 9 alin. (1) Codul de procedură civilă, instanței de judecată îi revine un rol dirigitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și conținut sunt stabilite de prezentul cod și de alte legi.

La exercitarea căii de atac – apelul, persoanele în drept să declare apel, dispun de anumite drepturi și obligații. La rândul său instanța de apel, este obligată de a crea condiții obligatorii și reale pentru ca participanții la proces să-și exercite în volum deplin drepturile sale procesuale și să expedieze apelantei copia încheierii de a nu da curs cererii de apel.

În conformitate cu art. 376 alin. (1) Codul de procedură civilă, dispozițiile de procedură privind judecarea pricinilor civile în primă instanță se aplică și în instanța de apel în măsura în care nu sunt contrare dispozițiilor prezentului capitol.

În conformitate cu art. 171 alin. (1) Codul de procedură civilă, după ce constată că cererea a fost depusă în judecată fără a se respecta condițiile art.166 și 167 alin.(1) lit.a), b), c) și e), judecătorul emite, în cel mult 5 zile de la repartizarea cererii, o încheiere pentru a nu se da curs cererii, *comunicând* persoanei care a depus cererea acest fapt de încălcare și acordându-i un termen rezonabil pentru lichidarea neajunsurilor.

Prevederile legale citate indică la obligația instanței de judecată de a comunica participantului la proces actul judecătoresc prin care nu s-a dat curs cererii și care impunea acestuia anumite acțiuni, astfel încât se atestă că Curtea de Apel Chișinău era obligată să expedieze apelantului încheierea de a nu da curs cererii de apel.

Cele constatate indică la netemeinicia încheierii instanței de apel din 25 octombrie 2017, prin care cererea de apel depusă de către Ministerul Justiției a fost restituită.

Astfel, constatarea instanței de apel precum că apelanta nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel și pe cale de consecință restituind cererea de apel, în condițiile în care a fost eludat faptul că Ministerul Justiției nu a beneficiat de actul de dispoziție, care impunea anumite acțiuni apelantului, nu poate fi calificată decât o îngrădire a accesului la justiție, garantat de prevederile art. 20 al Constituției RM și art. 5 Cod de procedură civilă, conform cărora orice persoană are dreptul la satisfacție

efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngradi accesul la justiție.

Totodată, Colegiul judiciar notează, că dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent al tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenție (CEDO, hotărârea Campbell și Fell vs. Marea Britanie din 25 februarie 1982). Drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, dar nu iluzorie și teoretică, imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție (CEDO, hotărârea Airey vs. Irlanda din 09 octombrie 1979).

Astfel, soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea contestată nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 CtEDO, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil; fapt ce generează casarea încheierilor recurate.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că Curtea de Apel Chișinău a încălcat normele de drept procedural, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Ministerul Justiției, prin intermediul reprezentantului Cachița Constantin, de a casa încheierea din 25 octombrie 2017 și de a restitui pricina spre rejudecare de la etapa primirii cererii de apel.

Prin urmare, la rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează a lua în considerare și aspectele enunțate supra și a adopta soluția rezultând din circumstanțele pricinii în raport cu argumentele/obiecțiile părților și normele de drept procedural aplicabile speței.

În conformitate cu art. 427 lit. b) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ t al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Ministerul Justiției, prin intermediul reprezentantului Cachița Constantin.

Se casează încheierea Curții de Apel Chișinău din 25 octombrie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Frecăuțanu Vasile și Slutu Veaceslav împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea ilegalității răspunsului și obligarea emiterii ordinului, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău de la etapa primirii cererii de apel.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței

Ala Cobăneanu

judecători

Dumitru Mardari

Luiza Gafton